

Vår saksbehandler
Anita Rasmussen Kronlund, tlf. +47 33 41 29 19

Dokumentdato
27.05.2021

Deres dato

Vår referanse
2019/4509 KRAN

Deres referanse

ØYGARDEN KOMMUNE, brannvesenet
Att.Ove Stusdal
Ternholmvegen 2
5337 RONG

Svar på spørsmål om bålbrekking på fast etablerte bålplasser i utmark

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til e-post av 28. april 2021 der det bes om veiledning til vurdering av en søknad om etablering av en fast bålplasse i utmark. Søknaden er fremmet av en skole som ønsker å bruke bålplassen i perioden mai til september.

Hovedregel - bålforbud i skog og utmark i perioden 15. april til 15. september – unntak for tilrettelagte bålplasser

Bakgrunnen for skolens søknad er at det i henhold til forskrift om brannforebygging § 3 tredje ledd er forbudt å gjøre opp ild i nærheten av skog og annen utmark uten *tillatelse* i perioden 15. april til 15. september. Slik tillatelse kan gis gjennom enkeltvedtak (bokstav a) eller gjennom lokal forskrift (bokstav b).

Ifølge samme bestemmelse bokstav c er det likevel tillatt å gjøre opp ild *når det er åpenbart at brann ikke kan oppstå*.

Forutsatt at bålplassen er tilrettelagt slik at *det er åpenbart at brann ikke kan oppstå* faller denne inn under unntaket i § 3 tredje ledd bokstav c. Dette innebærer at hverken enkeltvedtak eller forskrift er nødvendig. Vurderingen fremgår under.

Tillatelse til faste bålplasser kan gis gjennom enkeltvedtak – men egner seg ikke

Spørsmålet fra Øygarden brann og redning er om kommunen v/brannsjefen har fullmakt til å godkjenne søknaden fra skolen om fast bålplasse med hjemmel i § 3 tredje ledd bokstav a, eller om en slik søknad krever regulering gjennom en lokal forskrift som er etablert av kommunestyret.

Det er riktig at det i vurderingen av om bålbrekking skal innvilges må ses hen til blant annet vær, vind og skogbrannindeksen, og at disse forholdene er umulig å forutse for hele perioden 15. april til 15. september. Det kan dermed være vanskelig å ta stilling til en søknad som omfatter bålbrekking over en lengre periode. Fullmakten¹ til innvilgelse av bålplasser egner seg derfor best for søknader om enkeltbål.

Bestemmelsen er imidlertid ikke avgrenset til enkeltbål jf. ordlyden i § 3 tredje ledd bokstav a. Dersom brann- og redningsvesenet velger å innvilge søknaden med hjemmel i § 3 tredje ledd bokstav a anbefaler DSB i så fall at tillatelsen inneholder visse betingelser om tilrettelegging og vedlikehold.

Når det gjelder betingelser om bruk viser vi eksempelvis til Nedre Romerike brann- og redningsvesen, som på sine hjemmesider skriver at:

¹ Brannsjefen eller den som er delegert myndigheten

15. april til 15. september er det bålforbud, men det er likevel tillatt å benytte seg av faste helårs bålplasser, så sant det ikke er spesielle forhold som gjør all bruk av åpen ild risikabelt. Slike forhold kan være:

- *sterk vind*
- *Stor skogbrannfare*

DSB antar at også andre enn skolen vil bruke bålplassen dersom den er tilrettelagt. Informasjonen over bør derfor gjøres tilgjengelig på hjemmesiden dersom det gis en oversikt over helårs bålplasser, slik Nedre Romerike brann- og redningsvesen har gjort.

Det er viktig at omgivelsene til bålplassen er egnet. Samtidig er det viktig at ansvarlig for bålplassen (her skolen) gjøres oppmerksom på at den som innvilges adgang til bålbrekking og antenner ilden er ansvarlig for at det iverksettes sikkerhetstiltak og at ilden er slokket før stedet forlates.

Tillatelse til faste bålplasser kan gis gjennom lokal forskrift

Videre stilles det spørsmål til om kommunen, gjennom lokal forskrift, også kan åpne for at private (velforeninger og grendelag) etablerer tilrettelagte bålplasser.

DSB bekrefter at tillatelse til faste bålplasser også kan gis gjennom lokal forskrift jf. § 3 tredje ledd bokstav b. Ulempen er imidlertid at det – formelt sett – er mer krevende å endre en forskrift – enn å gi tillatelser gjennom enkeltvedtak jf. bokstav a. Dersom tillatelsen til bålplasser er innvilget gjennom lokal forskrift vil eksempelvis nye søknader (som innvilges) kreve endringer i samme lokale forskrift. Et alternativ kan være at man synliggjør brannsjefens fullmakt (eller den som kommunestyret velger å delegerer fullmakten til) i en lokal forskrift, og samtidig stiller krav til kartlegging og eksempelvis kontroll.

Vi bekrefter videre at også private – eksempelvis velforeninger og grendelag – kan innvilges etablering av faste bålplasser. Hverken brann- og eksplosjonsvernloven eller forskrift om brannforebygging har tillagt denne oppgaven til kommunen som sådan. Forutsetningen er som nevnt at bålplassen er *tilrettelagt og vedlikeholdt*.

Ifølge hjemmesiden til Nedre Romerike brann- og redningsvesen har man for de private bålplassene valgt å informere om at den som ønsker å bruke bålplassen bør kontakte eieren før bruk for å avklare om det er i orden.

Se for øvrig temaveiledningen: <https://www.dsb.no/lover/brannvern-brannvesen-nodnett/veiledning-til-forskrift/fastsette-lokal-forskrift-om-bruk-av-ild/#om-forskriftsendringen>

Tilrettelagte bålplasser er uansett tillatt når det er åpenbart at brann ikke kan oppstå

Som det fremgår i veiledning² til forskrift om brannforebygging kan kommunen forebygge branner i skog og annen utmark *ved å tilrettelegge plasser for bål, grilling og lignende aktiviteter*. DSB legger til grunn at hensikten med etablering av faste bålplasser er å sikre at de nettopp er rigget slik at man unngår brannfare.

Vi mener *ikke* at tilrettelegging av bålplasser er en kommunal oppgave. Gitt en økende skogbrannfare senere år mener vi derimot at det er viktig at kommunen har oversikt og en viss kontroll med om bålplassene faktisk er tilrettelagt for trygg bålbrekking.

² Veiledning til forskrift om brannforebygging – innledende bestemmelser: <https://www.dsb.no/lover/brannvern-brannvesen-nodnett/veiledning-til-forskrift/veiledning-til-forskrift-om-brannforebygging/>

Unntaket for *tilrettelagte bål- og grillplasser* gjelder kun dersom faren for brann og spredning er lav. Bål- og grillplasser som ikke vedlikeholdes, eksempelvis der vegetasjonen rundt bålplassen har grodd tett, vil ikke lenger være omfattet av unntaket i § 3 tredje ledd bokstav c.

Geografiske og/eller midlertidige forbud om bålbrenning når brannfaren er spesielt stor omfatter også bruken av tilrettelagte bålplasser

I henhold til § 3 fjerde ledd kan kommunen v/forskrift innføre forbud mot å gjøre opp ild eller behandle brannfarlige gjenstander når som helst i løpet av året og alle steder utendørs i kommunen, *når brannfaren er spesielt stor eller det foreligger andre ekstraordinære forhold*. Bruk av denne bestemmelsen vil vanligvis også omfatte tilrettelagte bålplasser innenfor angitt område.

DSB ønsker å presisere at lokal forskrift etter § 3 fjerde ledd kun er en sikkerhetsventil da det følger av ordlyden at brannfaren må være *spesielt stor* eller det foreligger *andre ekstraordinære forhold*. Det er ikke nødvendig å forby ild der det allerede er forbudt etter forskrift om brannforebygging. Dvs. i eller i nærheten av skog og annen utmark i tidsrommet 15. april til 15. september.

Kort oppsummert

Forutsatt at bålplassen er tilrettelagt slik at *det er åpenbart at brann ikke kan oppstå* faller denne inn under unntaket i § 3 tredje ledd bokstav c. Dette innebærer at hverken enkeltvedtak eller forskrift er nødvendig.

Derimot er det viktig at kommunen har oversikt over og kontroll med at bålplassen over tid fortsatt er brannsikker. Mange brann- og redningsvesen har informasjon om og oversikt over tilrettelagte bålplasser på sine hjemmesider. Her er en lenke til Nedre Romerike brann – og redningsvesen IKS, som et eksempel til etterfølgelse: <https://nrbr.no/alt-om-bal/> og <https://nrbr.no/fritid/samlesidebal/fasteplasser/>

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Brann og redning

Dag Rune Omland
Seksjonssjef

Anita Rasmussen Kronlund
juridisk utredningsleder

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift.